

The Project Gutenberg eBook of Ansgario, by Anonymous

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Ansgario

Author: Anonymous

Release date: January 25, 2015 [EBook #48073]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ANSGARIO ***

Produced by Jari Koivisto

ANSGARIO

Suomennos.

Lukemisia Kansalle. N:o 32.

Turussa, G. W. Wilén'in ja kumpp. kirjapainosta, 1864.

J. W. Lillja ja Kumpp. kustannuksella.

Imprimatur: G. F. Aminoff.

ANSGARIO.

Tuhat vuotta on siitä ajasta asti kulunut, kuin kristin-uskonoppia ensikerran Ruotsissa saarnattiin. Tämä oppi ei suinkaan ollut siellä, ennen tätä aikaa, peräti outo, koska se vähitellen oli tullut tutuksi, osittain niiden kristittyjen vankein kautta, jotka raivokkaat, ajelehtavat merisissit[1] olivat vierailta

mailta ottaneet ja myötänsä kotiin tuoneet, osittain suurellisempain ja rikkaampain Ruotsalaisten matkojen kautta, joilla he usein kauvan aikaa oleksivat ulkomaiden kuningasten linnoissa ja oppivat kristinuskon tuntemaan. Mutta ennen 9:sännen vuosisadan alkua ei tätä pyhää oppia ollut Ruotsissa saarnattu, ja voimme siis sanoa, että se oli vasta siihen aikaan, kuin tähän asti vallitseva pakanallinen pimeys rupesi hajoamaan ja kristillisyyden kirkas päivä tuli pakanuuden synkeään yön siaan. Jo kauvan olivat Pohjaiskansain urhoolliset merisissit olleet etelän- ja lännenpuolisen Europan asujamille hirmuna; sillä missä hyvänsä he matkustivat, sinne jättivät he kauhistavia jälkiä peräänsä, levittivät turmiota, riistivät ja murhasivat semmoisella hillitsemättömällä julmuudella, että monta aikaa kirkoissa rukoiltiin. "Pohjalaisten riehumisesta varjele meitä laupias Herra Jumala!" Nyt ruvettiin toden perästä aprikoimaan eli tuumaamaan, kuinka näille hirmuisille kamppauksille olisi loppua saatava, ja huokeasti ymmärrettiin, että ei se millään muulla tavoin kävisi laatuun, kuin Pohjan kansojen kääntymyksellä kristillisyyteen, jonka voima tekemään raakoja tapoja lauhkeammaksi ja sivistämään raivottomia mieliä, oli itsensä kaikkialla erinomaisen suureksi ja vaikuttavaiseksi osoittanut. Yhdeksännen vuosisadan alussa lähetti kuningas *Emundi*, joka silloin hallituskumppaninsa *Bjöörnin* (karhun) kanssa Ruotsia hallitsi, muutamia lähettiläisiä Saksan keisarin, *Ludwikin*, liialta nimeltä *Hurskaan*, tykö, eräitä valtakunnallisia asioita päättämään. Nämät lähetetyt juttelivat keisarille, Ruotsissa löytyvän monta, jotka olisivat halulliset kristinuskoon rupeamaan ja että kuningas Emundi ottaisi ne kristityt papit suosiollisesti vastaan, jotka sinne lähetettäisiin. Tähän pitkään matkaan, jonka arvattavasti täytyi olla kaikenlaisten vaarojen, vahinkojen ja hylkäysten kanssa yhdistetyn, ei kuitenkaan kukaan rohennut ruveta, paitsi *Ansgario* ja eräs hänen virkaveljensä.

Tämä Ansgario oli monessa kohdassa oivakuntoinen mies, ja se halumielinen utteruus, jolla hän kiivasi pohjaiskansojen kääntymisen puolesta kristinuskoon, hankki hänelle *Pohjan Apostolin* jalokunniaisen liika-nimen. — Hän syntyi — niinkuin sanotaan — vuonna 800 Saksan maalla, ja oli korkeata sukua. Varhain kuoli häneltä äitinsä, jolloin hänen isänsä pani hänen kouluun, oppiaksensa lukemaan, mutta sanotaan alussa ei olleen erinomaisen huolivaisen tietojen hankkimisesta ja sielunsa siventämisestä. Silloin kerrotaan hänestä, että hän kerran oli nähnyt semmoista unta, että hän oli mutaa ja likaa täydessä paikassa seisovanansa. Siinä vieressä näkyi kaunis ja viheriä tie, jolta tuli esiin oivallinen, valkeissa ja paistavissa vaatteissa oleva rouva, joka Ansgariosta näytti neitsyt Marialta. Häntä seurasi monta muuta myös valkeata ja paistavata naista, joiden seurassa Ansgarion äitikin oli. Saatuansa hänen nähdä, rupesi hän kokemaan pyrkiä päin äitiinsä, mutta ei voinut päästä mudasta irti. Niin neitsyt Maria meni hänen luoksensa ja sanoi: "Poika, sinä tahdot mielelläsi äitisi tykö. Mutta jos mielit meidän seuraamme tulla, niin sinun pitää karttaman kaikkea turhuutta ja sitä vastaan itseäsi harjottaman hyviin ja puhtaisiin tapoihin; sillä me suuresti kamoksumme kaikkea mitä turhaa ja kunnotointa on, ja se, joka tuntee huvituksensa semmoisista, ei hän taida millään muotoa meidän seurassamme olla." Tämän unen perästä muuttui Ansgario paljon, harjoitti vaan yksivakaisia ja hyödyllisiä asioita sekä tuli kauvas kuuluisaksi ankaran ja hyvä-avuisen elämänsä vuoksi. Sangen nuorena rupesi hän munkiksi Korbey nimelliseen luostariin Ranskan maalla, ja saarnasi sen kirkossa. Muutaman vuoden siitä ajasta kuluttua, tuli hän mainitulta keisarilta, Ludwikki hurskaalta, määrätyksi Juutin maan[2] asujamille kristinoppia saarnaamaan, jota hän myöskin suurella menestyksellä teki. Täällä hän ensin oppi pohjan kansojen kielen ja tavat tuntemaan, ja oli, niin hyvin tämän kun erinomaisen utteruutensa kautta kristillisyyden levittämisen puolesta, erittäinkin taitava vaivalloista työtä toimittamaan, nimittäin julkisesti pakanallisessa Ruotsissa saarnaamaan oppia, joka oli kaikki vanhat jumalat valta-istuimiltansa syöksemässä ja sukupuuttoon hävittämässä tottumuksia, jotka raivokkaille ja sodanhimoisille mielille olivat rakkaat. Epäilemättä otti Ansgario tämänkin asian toimituksen päällensä ja, saatuansa keisarilta monta lahjaa Ruotsin kuningas Emundille, läksi ruotsalaisten lähettiläisten seurassa matkaan. Laiva, jolla he olivat, anastettiin merisisseiltä, jotka ottivat kaikki heidän kalliit tavaransa pois, eivätkä muuta jättäneet, kuin muutaman kirjan. Pelästyksissänsä tahtoi toinen pappi palata; mutta pelkäämätöin Ansgario sanoi: "Minä annan itseni ruumiineni, sieluneni Jumalan haltuun ja huomaan, enkä palaa ennen kristinuskoa siinä maassa saarnattuani." Siis pitkitettiin matka; ja monen vaivan ja vaaran perästä tulivat he vihdoin Mälari järvellä[3] olevaan kaupunkiin, *Birkka eli Koiviston saari*[4] nimeltä. Tämä tapahtui vuonna 829. Kuningas Bjöörni eli Karhu, joka asui kaupungissa taikka sen lähillä, otti molemmat muukalaiset hyvästi vastaan ja antoi, jonkun keskustelemisen perästä neuvokuntansa eli raatinsa kanssa, Ansgariolle luvan maassa saarnata, ja kullekin, joka vaan tahtoi, vapauden kristillisyyteen ruveta. Pohjan utteralle apostolille onnistuikin saada monta sielua pakanuudesta käännetyksi. Niidin seassa oli *Hergeiri*, kuninkaan ensimmäinen neuvonantaja ja korkein päällysmies Koiviston saarella. Tämä antoi itsensä kohta kastaa ja perintöalollensa rakentaa kirkon, ensimmäisen kristityn Ruotsissa. Puolentoista vuotta täällä oltuansa, palasi Ansgario Saksan maalle ja tuli pikkuista jälemmältä, ehkä vaan 30 vuotisena, keisarilta määrätyksi arkkipiispaksi Hampuriin,[5] jonka pääpiispakunnan alle koko Pohjainen, se on Ruotsi, Norja ja Tanskan maa piti kuuluman. Nyt vihki Ansgario *Gautbertti* nimellisen munkin Ruotsin ensimmäiseksi piispaksi. Tämä, joka jälestäpäin nimitti itsensä *Siimoniksi*, otti veljenpoikansa *Mithardin* kappalaiseksi eli apulaiseksensa. Ansgario varoitti uutta piispaa varuisasti menettelemään kansaa ja kielsi sekä piispan että kappalaisen kansan hyvyksiä pyytämästä, vaan pikemmin, samoin kuin Ansgario itsekin, omalla työllänsä elatuksensa ansaitsemaan sekä puhtaalla ja pyhällä elämällä ihmisille

esikuvana olemaan. Myöskin antoi hän heille omista varoistansa kaikki mitä he saattoivat matkalla ja perille tultuansa tarvita. Koiviston saarella tulivat he suosiollisesti otetuiksi vastaan; mutta siellä jonkun ajan asuttuansa, tekivät pakanat kaupungissa kapinan, surmasivat, piispan näkyvässä, hänen veljenpoikansa ja useat muut kristityt, sekä karkoittivat Siimonin valtakunnasta. Nyt jäi Ruotsi moneksi vuodeksi ilman kristittyä saarnaajatta, jonka ajan kuluessa kristinusko niinmuodoin tuli aivan huonolle jällelle. Kuitenkin sanotaan Hergeiristä, että hän oli vakavana uskossansa, jos häntä vaikka kuinka pakanoilta pilkattiin. Me tahdomme tässä jutella todistuksen tämän miehen pysyvyydestä kristinuskossa, johonka hän kerran oli varsin halumielisesti tarttunut, etenkin kuin tämä todistus antaa meille tiedon sen ajan oloista ja tavoista. Vähän aikaa sen perästä kuin piispa Siimoni oli tullut karkoitetuksi, tuli eräs kuningas *Anundi* Tanskalaisilla miehityllä laivastolla Koiviston saarelle, jota hän rupesi piirittämään. Häntä tuli kaupungissa suureksi, ja pakanat menivät Hergeirin turviin, häneltä neuvoa ja apua pyytäen. Hän käytti heidän hätätilaansa ja sanoi: "ett' ei heillä ollut yhtään apua omilta voimattomilta jumaliltaan odottamistakaan, vaan siltä kaikkivaltialta Jumalalta, joka kristityiltä palveltiin, jonka tähden heidän piti Hänelle uhraaman, voidaksensa sillä tavoin taivutta vihollista heitä säästämään." — Tämän lupasivat pakanat ja sanansaattajia lähetettiin kuningas Anundille rauhaa tarjolle panemaan. Hän lupasi rauhaan suostua, jos maksaisivat hänelle sata pundhopeata. Mutta Tanskalaiset, jotka Anundilla oli myötänsä, eivät tyytyneet tähän, vaan varustautuivat kaupunkia väkiryntäköllä ottamaan. Niin syntyi uusi säikähdys Koiviston saaren asukaisten seassa ja riensivät jälleen epäjumalille uhraamaan. Nyt puhutteli Hergeiri heitä uudestaan ja soimasi heille heidän vähämielisyyttänsä. "Kuinka kauvan," sanoi hän, "tahdotteko aina edellensäpäin palvella perkelettä ja luvata turhia lupauksia jumalillenne? Olettepahan jo tehneet suuria uhria ja luvanneet vielä suurempia — olette muka käsistäne jättäneet sata pundhopeata. Mutta kaikki turhaan. Vihollinen tuli kaupunkinne kukistamaan ja itsenne ja vaimonne orjuuteen viemään. Lakatkaat siis näistä turhamaisista lupauksista ja luvatkaat ainoastaan se lupaus, että annatte ylönn pakanuuden pimeyden ja palvellette kaikkein korkeinta Jumalata, joka on taivaan ja maan hallitsija. Hän yksinänsä on kaikkein herra ja taivuttaa ihmisten sydämmet kuhunka hän tahtoo. Jos te häntä nöyrällä mielellä rukoulette, niin ei suinkaan apu ole kauvan oleva pois." — Nämät sanat liikuttivat kansaa, joka nyt rupesi huudahtamaan eli hoikaisemaan Kristukselle ja lupasi Häntä palvella paastoilla ja almuilla, jos tulisivat läheltä uhkaavasta vaarasta pelastetuiksi. Sillä aikaa pyysi kuningas Anundi hillitä rajuin sotamiestensä kiivautta ja sanoi heille, että kaupungissa palveltiin monta voimallista jumalata, niiden seassa kristittyjenkin jumalata, jolla siellä oli oma kirkkonsakin; sentähden katsoi hän sitä parhaimmaksi, että ensin arvanheitolla tutkitaisiin jumalitten tahtoa, ennen jotain muuta kaupunkia vastaan tekemään ruvettua. Tähän suostuttiin, ja arvanheitto lankesi niin, että kaupunkia pitäisi säästettävän ja sota-aseet erästä kaupunkia vastaan toisessa maassa käännettävän.

Kuin kristillisyyden kuitenkin täällä, saarnaajien puutteesta, aina enemmän joutui huonolle järeille, ja ei kukaan muu uskaltanut tänne tulla, niin päätti väsymätöin Ansgario itse toisesta lähteä Ruotsiin. Seurattunna *Eribertiltä*, entisen piispa Siimonin sukulaiselta, meni hän matkaan ja nousi Koiviston saarella maalle. Pikkuista ennen heidän tuloansa oli kuningas *Uolevi*, joka nyt Ruotsia hallitsi, kutsunut kansan yleiseen keräykseen kokoon. Siinä oli paljo puhuttu uutta oppia vastaan. Eräs mies oli tullut joukosta esiin ja sanonut tavanneensa kaikki vanhat jumalat, jotka hänen kauttansa olivat kuninkaalle ja kansalle lähettäneet näin kuuluvan tervehyksen: "Olemme kauvan aikaa, rakkaudesta teihin ja palveluksenne ja uhrinne tähden, suoneet teille rauhaa ja monta hyvää vuotta. Nyt ette enää kunnioita meitä niin suurella utteruudella kuin ennen, ja palvellette erästä muukalaista Jumalata enemmän kuin meitä. Heittäkää se asia pois jos tahdotte meidän lemme ja suosiomme takaisin saada. Mutta jos kaiken mukommin (välttämättömästi) tahdotte usiampia jumalita, niin me seuraamme otamme entisen kuninkaanne Eirikin." Kohta rakennettiin kuningas Eirikille uusi epäjumalan huone. Koska Ansgario tapasi vanhat ystävänsä, kehoittivat he häntä henkensä rahalla lunastamaan; mutta tämä jalo mies vastasi heille: "minä en anna hengestäni mitään, sillä minä olen valmis, jos Jumalani niin suvaitsee, Hänen nimensä tähden kaikki vaivat ja vielä kuolemankin kärsimään."

Kuningas Uolevi, joka otti Ansgarion ystävällisesti vastaan, ei kuitenkaan tohtinut antaa hänelle lupaa kristinoppia saarnata, vaan tahtoi siitä ensisti pitää neuvoa kansan keralla yleisellä keräjällä. Alussa siellä kuului paljon pauhinata ja huutoa uutta oppia vastaan; mutta ensimmäisen kiivauden vähän herettyä, nousi eräs vanha mies ylös ja puhui näin. "Kuulkaat minua kaikki, sekä kuningas että kansa! Täällä on seassamme monta, jotka usein, sekä vedenhädässä että muissa vaaroissa, ovat keksineet, kuinka voimallinen tämä uusi Jumala on niitä auttamaan, jotka Häntä avuksi huutavat. Sentähden ovatkin moniaat lähteneet Dorstattiin[6] varsin siellä antamaan itsiänsä kastaa ja ristiä, ja ovat semmoisilla matkoilla merisisseiltä kärsineet väijymisiä ja päällekkarkauksia, sekä muita vaarallisuuksia. Miks'emme siis hyväntahtoisesti täällä kotona ottaisi vastaan, mitä varsin suurella vahingolla olemme vierailta mailta etsineet? Kuin eivät omat jumalamme enää voi meitä auttaa, niin onhan se hyödyllistä, että meillä on voimallisemman suosio ja lempi." Kokoutunut joukkokunta kuunteli vanhuksen sanoja, ja päätettiin antaa kristityille opettajille lupaa vapaasti maassa saarnataksensa. Myöskin annettiin Ansgarionille lupa rakentaa kirkkoja, määrätä pappia ja kastaa kaikkia, jotka sitä halusivat. Myöskin tuli aivan monta, Ansgarion erinomaiselta utteruudelta, kristinuskoon käännettyksi.

Nyt muutama sana hänen luonnostansa ja elämänlaadustansa. Olemme jo maininneet, hänen *Pohjan apostolin* jalokunniaisen liika-nimen saaneensa. Että hänen utteruutensa sen pyhän opin levittämisestä, jonka syvästä totuudesta hän oli lujasti vakuutettuna, oli sekä halumielinen että oman voiton pyytämätöin, todistetaan siitä, että hän, kenenkään hoksaamatta uhoitellen kohtasi vaivat ja kuoleman ja meni muuttumattomalla mielellä silmin nähtävimmille vaaroille vastaan, voidaksensa pakanoita valista heidän erhetyksistänsä ja saadaksensa tilaisuutta heitä neuvoa kristinuskon oivallisissa opissa. Myöskin kerrotaan häntä aivan säveäksi mieheksi ja sanotaan olleen niin helläsydämisen, että häntä usein nähtiin vesissä silmin. Vieressänsä oli hänellä aina rahakukkaro, almuja jaellaksensa. Hän holhoi leskijä, vaivaisia ja orpoja ja osti vankija vapaaksi. Ruumista lähinnä eli paljaalla iholla oli hänelle karvakangas, ruumiinsa masentamisen vuoksi. Leipää nautti hän määrättyllä vaa'alla ja vettä määrättyllä mitalla. Hän paastosi usein ja pesi vaivaisten jalkoja Vapahtajan tavan mukaan. Pappija, joita hän seurakuntiin määräsi, kehoitti hän itsensä elättämään kättensä työllä sekä olemaan kohtuulliset ruussa, juomassa ja vaatteissa. Jonkun ajan tälläkin kertaa Ruotsissa oleksittuansa, palasi Ansgario Saksan maalle ja jätti tänne apulaisensa Eribertin jälkeensä, jumalan palveluksen ja kristillisyyden silmäinsä alla pitämään. Arkkipiispanistuimensa oli hän, Pohjalaisten riistämislä karkoitettuna, vuonna 847 siottanut Breemeniin[7] jossa eräällä kirkolla vielä on hänen nimensä. Ansgario kuoli Breemenissä vuonna 864, ja tuli kuoltuansa paavilta tehdyksi taivaalliseksi eli pyhäksi mieheksi ja kunnioitettiin Pohjan varjelus-pyhimyksenä.

Ansgarion muutaman ajan Ruotsista poisoltua, tuli kristillisuus siellä jälleen aivan huonolle järelle, sillä ei yksikään saarnaaja uskaltanut sinne mennä, ja vasta enemmän kuin sadan vuoden Ansgarion kuolemasta kuluttua, otettiin kristinoppi yleisemmästi vastaan. *Uolevi*, liialta nimeltä *Helmakuningas*, [8] oli Ruotsissa ensimmäinen hallitsija, joka kristillisyyden otti alituisesti eli pysyväiseksi ja juhlallisesti kastettiin, vuonna 1001, Huusabyyn lähteellä, Länsigööthin maalla, *Sigfridiltä*, eräältä engelskan opettajalta, joka, tänne tultuansa, oli siottunut Veksjöön kaupungin seuduilla Småålandissa, jossa hän alkoi saarnata. Vielä Uolevi Helmakuninkaan kuoltuakin, vuonna 1024, kului vuosisata, ennen kuin kristillisuus oli ennättänyt asettumaan yli koko valtakunnan. Aluksi oli sillä suurempata menestystä Länsigööthin maalla, kuin muissa Ruotsin maakunnissa; sillä Länsigööthiläiset pitivät paljo kansakäymistä Pohjalaisten kanssa, jotka Ruotsalaisia myöhemmin olivat kristinuskoon ruvenneet. Ehkä niinmuodoin vuosisatoja kului, ennen kuin epäjumalain palvelus saatiin perinpohjin hävitetyiksi, on Ansgario kuitenkin tehnyt sangen paljon hyvää pohjaismaille, niiden asukaisten kääntymiseen nähden, ja hänen kestävä utteruutensa pyhän asian puolesta on varmaankin kiitollisessa muistossa pidettävänä.

Merkitsemisiä.

[1] Merisissit olivat merirosvoja eli — ryövärijä, jotka siihen aikaan kuin pakanaus vielä vallitsi Ruotsissa ja pohjaisissa Euroopan maissa, sotamiehillä varustetuilla aluksilla ajoivat ympäri vesiä, niiden rannoilla olevia maita riistäen. Alussa eivät he purjehtineet edemmäksi kuin Itämeren rannoille; mutta perästäpäin, meri-tieteessä taitavimmiksi tultuansa, ulottivat he nämät ryöstömatkansa etäisimpiinkin maihin, niinkuin esimerkiksi Englantiin, Saksan maalle, Hollantiin, Ranskan maalle ja Itaaliaan, jotka ovat valtakuntia Pohjan meren, Länsi- eli Hispaanian eli Atlantin meren ja Keskimeren rannoilla. Näitä kulkuja ei pidetty häpeänä, vaan sitä vastaan katsottiin niin kunniallisiksi ja ylistettäväiksi, ett'eivät itse kuninkaatkaan arvelleet niihin ruveta yhteen joukkoon. Missä ikänä he maalle nousivat, levittivät he kuolemata ja kauhua ympärillensä. Maita hävitettiin, kaupunkija ryöstettiin, linnoja ja varustuksia kukistettiin maahan, kirkkoja ja luostarija rosvoitiin j.n.e. Saaliilla, kullalla ja kalliilla kaluilla täytetyillä aluksilla palasivat merisissit kotiin, pohjaisiin maihinsa, hirmuisia muistomerkkijä jälkiinsä jätettyä. Ranskan maan aika-kirjat kertovat, kuinka kauheasti nämät hävittämiset sen maan asujamia säikäyttivät. Pohjan urokset eli soturit purjehtivat Seine-jokea myöten ylös Pariisiin, valtakunnan pääkaupunkiin, ja Ranskan maan kuninkaan täytyi heiltä ostaa rauhan. Paitsi kaikkea sitä saalista, jonka jo olivat ottaneet, täytyi hänen heille lisäksi antaa 7,000 naulaa hopeata, heidän pois maalta saadaksensa. Englannin historiassa myös tavataan kertomuksia samankaltaisista Pohjan merisissien kauheoista hävittämisistä. Mutta ei heillä aina ollut toivottua menestystä. *Ragnari* nimellinen Ruotsalaisten kuningas tuli sellaisella ryöstömatkallansa otetuksi vangiksi ja heitetyksi käärmeillä täytettyyn kuoppaan, jossa hän antoi henkensä ylen.

[2] Juutin maa, Tanskan maan pohjaisin kannas- eli niemimaa, josta paljon jyviä kuletetaan ulkomaille myytäväksi.

[3] Määlari, eräs Ruotiin 18 sarkapeninkulmaa suuri järvi, jonka kahdenkertaisessa suussa Tukhulmi, valtakunnan pääkaupunki, on rakennettuna.

[4] Tässä, nykyään tukkunansa kadonneessa kaupungissa asuivat Ruotsin kuninkaat usein siihen

aikaan; paikasta, missä kaupunki lienee ollut, ei ole vielä tarkkaa tietoa saatu.

[5] Hampuri, omavaltainen, vapaa valtakaupunki Elbe-joen varrella; rikkain ja arvoisain kauppakaupunki Saksan maalla ja kolmas Euroopassa. Sen satamaan tulee 2,000 laivaa vuosittain. Myöskin pidetään siellä vaiheseteli-, kulta- ja hopeakauppaa sekä keitetään summattoman paljon sokuria. Siinä on noin 110,000 ihmistä.

[6] Eräs kaupunki Hollannissa.

[7] Breemeni, omavaltainen, vapaa valtakaupunki Weeseri-joella; pitää suurta kauppaa, etenkin palttinoilla. Siinä on noin 40,000 asukasta.

[8] Hän sai sellaisen liika-nimen syystä, että hän, kuninkaaksi huudettaissa, oli niin nuori, että hän vielä helmassa kannettiin.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ANSGARIO ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you ‘AS-IS’, WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™’s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by

the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.